

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Изази сваки дан у 6 ч. пре подне.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Адреса за телеграме:
„СТРАЖА“ — БЕОГРАД

Претплата за Србију
на пошти:
на годину Дин. 12.—
„ шест месеци 5.—
„ три месеца 3.—
„ један месец 1.—

Претплата за иностранство
на пошти:
на годину 30.—
„ шест месеци 15.—
„ три месеца 7.50

Стар Редакције и Админ.:
Касмајска ул. бр. 22.

www.nb.rs
Огласи се дају у Админ.
Цена утврђена.

Плаћена се писма не при-
мају. — Рукописи се не
не враћају.

Песма, рукописе, новац и
сва остало што се односи
на лист, слати власништву
листа.

Грчка у очи рата

Патриотски говор Краља Кокстахтика. — Одставка Веницелоса.

— НАШ ИЗВЕШТАЈ —

СОЛУН, 22. фебр.

Инспицирајући трупе атинског гарнизона, грчки краљ Константин је одржао патриотски говор у коме је између осталог рекао, како идеали грчкога народа још нису потпуно остварени. „Ми се налазимо — рекао је краљ — пред судбоносним догађајима и можда ћемо за који тренутак опет у крваву борбу из које смо до сада увек излазили славом увенчани“.

Говор краљев изазвао је силно одушевљење код војске и народа који су га френетички поздравили.

Како је краљев говор учинио силан упечаток на дипломатске кругове, и како су посланици Немачке и Аустрије учинио корак код Веницелоса, Веницелос је поднео скупштини оставку целог кабинета!

У ОЧИ РАТА

Грчка је на прелому

Над Јањике

АТИНА, 21. фебруара. — Приликом двогодишњице заузећа Јањине, народ је поздравио клицањем краља и г. Веницелоса. Престоница је окићена заставама.

Кабинет одступа

АТИНА, 21. феб. Г. Веницелос је изјавио у Скупштини: „Како краљ неодобрава владину политику, кабинет ће одступити“.

Интервенција Грчке сигурна

Атина, 21. феб. Листови сматрају интервенцију Грчке као сигурну и износе неколико верзија шта ће Грчка принети.

Војни укази

Господину Министру Војном

Господине Уредниче!
У Вашем цењеном листу „Стражи“, од 20 ов. м. бр. 51, под горњим насловом, довели сте notiцу: да се у Врховној Команди ради на великом војном указу, који ће обухватити унапређења официра и наредника, грешком до сад изостављене, као и оне офицере, који су се истакли личном храброшћу.

Добро ми је дошла ова Ваша notiца, на основу које мислим да помогнем правилном раду надлежних:

Поред ових што су грешком изостављени, има официра и активних и резервних, који су као потпоручници провели у прошлим ратовима по 2 године, за тим као телесно неспособни стављени ван службе, па сад, у овоме рату, понова враћени са истим чиновима у дејство и ратују.

За то међу време, другови ових, постали су капетани, док су ови још потпоручници!

Ја мислим, да је излишно говорити о правди: да сви они, који су провели 2 год. у рату као потпоручници треба да буду произведени за поручнике признајући им ово време као законом предвиђено, а за тим дати им чин следећи — као што се говораше — без мотивације, али по заслуги на бојном пољу.

Већ је крајње време.

Но како ће се дати и чинови и одликовања за личну храброст? То може и треба да буде, но хоће ли се имати тачних и праведних података??

О томе треба тражити истинитост; не треба дозволити произвољност, већ по заслуги, да се допније не би откривале грешке и сличне ствари.

У Врховној Команди из ранглисте види се, кад је ко добио чин, кад је онеспособљен, кад је враћен и т. д. те се према томе лако може учинити исправке. Или тражити да се дотични јаве писмено или усмено на рапорт.

Један запостављени официр.

РАБОШ

?

Два пријатеља иду Макензијевом улицом и разговарају нешто о ценовнику животних намирница.

Како су многи трговци кажњени због тога што се не придржавају ценовника то ће један од ових двоје рећи:

— Бога ти пријатељу, да ли важи ценовник за Тилетову менажу у Катанићеву улица!

— Е — то, треба да каже Средишњи Одбор, јер је он за то надлежан.

О Србији

— Предавање по француским школама —

ПARIЗ, 21. фебр.

Листови доносе службено саопштење: Половином марта 1804 Срби су отпочели рат за своју независност који је требао да траје читав век и да се заврши данашњим триумфалним победама. Поводом

који је пре неколико дана приредио крвопролиће у Крагујевцу, носи на душу 12 убиства и то: убио је прво момка у дрвари Миће Петровића, затим 9 четника, војника као четнички наредник, убио он је на Торлаку, као њихов старшина и друг, после је дошао у Крагујевац и убио је општинског служитеља у моменту кад се овај упутио њему, и најзад још једнога служитеља је ранио. И ко зна колико још жртава носи на души овај злочинац.

Он је за сад највећи злочинац на свету.

Из општине београдске

Сва новопријављена лица која се пријављују за општинску помоћ сиротињским речима, упућују се Месном Државном Средишном Одбору.

† Јоле Т. Ораовац

Јуче је у Београду преминуо Јоле Т. Ораовац, студент Петроградског Универзитета, њак — редов. Покојник је био редов од даровитих и способних наших студената у којима је наше друштво много очекивало.

Бог да му душу прости!

Из Техничке Управе

Јуче на ноћ, завао је у Молеровој улици фајакер са два коња у рупчагу која стоји већ 6 месеца не затрпана. Коњи су страшно повређени и тек јутрос око 10 сати извучени су из рупчаге.

Жртва дужности

На Убу је преминуо 17 овог месеца Игњат Станишић, тамошњи кафедраја први кмет општине упске.

Он је пао као жртва своје кметовске дужности. Одмах по протеривању Аустријанаца он се вратио у варошицу Уб, где је примио дужност председника општине. Асистирајући војним властима, нарочито у сузбијању заразе, што је најпреданије вршио, сам се заразио тифусом и после кратког боловања преминуо. Бог да га прости!

Пажња грађанству

У последње време јако су учестале крађе путничких ства-

ри на железничким станицама. Путнички свет често пута преда своје ствари на чување ма коме од лица која тумарају око станице, и та се лица са стварима изгубе.

Прочалазак готово јако је

отежан у данашњим редовним приликама. Зато се грађанство чини пажљивим да своје ствари предају искључиво нумерисаним носачима или да их сами путници чувају до поласка воза.

Дневник једног артиљерца

ИЗ СРПСКО-АУСТРИЈСКОГ РАТА

19.

2 октомбар. Сем омањих пешачких чарки ништа друго нема. Сунце је се још од јутрос смилovalo и почело да шаље благодарне зраке овом нападеном своту и влажној земљи из које се већ почеше дизати облаци водене паре. После толиког рђавог времена за нас је појави сунца највећа срећа и радост. Али тако је то! Да нема среће и радости, да нема туге и очајања и да нема промена у природи, неби нико веровао да постоји нека сила, која управља целим светом; свим што се види и што се не види; што живи и што умире; што расте и што се суши трули и распада; неби нико веровао да има Бога! Сваки би себе називао Богом! Променом природе и свега што је око нас и што нас окружује, ми видимо колико смо мали, колико смо слаби и нејаки да би могли само да видимо, а камо ли да се упоредимо са том свеомоћном силом, са Богом. Ала је велики тај Бог!? Колика је велика и моћна сила његова!? Колика је неизмерна његова љубав и свестрана његова милост према народу и према нама грешницима што стојимо према људима исте вере исте народности и вребамо који ће кога пре да убије пославши

нам сунце да бар у томе уживамо сласти овога свега.

Око полне појави се један противнички аероплан, који је толико био безобразан, да нас је без икаквог зазора 3 пута прелегао тамо и амо, за тим обиђ: 2 пута око Костајника па онда прође дуж пешац. позиција и оде. Приликом летења, бацао је свуда редом неке хартијце, величине дописне карте на којима је од речи до речи штампаним словима стајало ово:

„Срби војници!

Хиљаде ваше браће предало се је нашој војски, они нам казивају, да би се ви сви предали, кад би знали, да вас код нас немуће гладом и радом. За ваше равнање знајте, да се код нас са ратним заробљеницима поступа као са нашом властитом војском и да имају храну и плаћу као и они.

Ваши официри нам обротно говоре да вас страже а ми видимо, како вас они сабљом и револвером ћерају напред, као што се ћера марва на клаоницу.

Предајте се драговољно, да лудо негинете, јер је лудост, нашој претежној се војском опирати, бадава гуките главџ!

ФРАЦУСКА ОФАНЗИВА

Са свих фронтова

ПARIЗ, 21. фебруара. — Службено саопштење од 20 фебруара 11 часова ноћу.

У Белгији и у пределу Дуна темељно смо утврдили један истакнут рив који су јуче заузели наше трупе. Немци су покушали да доведу своје ровове у додир с нашим. Наша их је артиљерија растерала 12 пута. Северно од Араса наши противнапади у пределу Нотр-Дам де Лорет били су крунисани потпуним успехом. У четвртак у вече

задобили смо читаво митраљеско одељење. Преко дана, у петак, на поновљен напад одбили смо и отерали непријатеља иза његове полазне тачке и заузели смо понова његове истакнуте положаје. Имамо велики број заробљеника.

Ренс је био бомбардован целог дана.

У Шампањ, у пределу Перта, имали смо значајног успеха. У четвртак вече једна стражарска чета, нашавши се опкољена између наших ровова, била је заробљена и поред свих напора да се спасе. Преко дана у петак задобили смо земљишта, отели смо јадаш окоп северозападно од Перта, а северно од њега заузели смо село Сајан, где смо стекли и заробљеника. Докопали смо се 600 метара ровова на 200 метара дужине с оне стране трупине брега који је североисточно од Менила, а напредовали смо и у суседним шумама. Напоследку постали смо господарима неколиких окопа у јаругама северозападно од Босежура. По признању заробљеника губитци непријатељски су необично велики. Мртал наших трупа је изврстан.

У Аргона код Бокоа, укинули смо знатне напредке у западном делу села које Немци још држе. Северозападно од Понта Мусон један немачки напад био је олако одбијен. — У пределу Бадонвилера и у пределу Селеса наши су напади напредовали до непосредног додира с непријатељским гвозденим жицама. Све непријатељеве против нападе одбили смо.

У Алзасу код Хартмансвалдеркофа отели смо окопе и једну тврђавицу и запленили два митраљеза.

РУСКА ОФАНЗИВА

Успешка даља офанзива

ПЕТРОГРАД, 21. фебруара. Службено. — Наше су трупе наставиле са истим успехом своју офанзиву 19. фебруара у пределу Чорка. На другим деловима руско-турског фронта не јавља се ни за какву борбу.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

Оржање Јапана

ЛОНДОН, 20. фебруара.

У Доњем Дому г. Греј, одговарајући на интерпелацију (знали енглеска влада како ће се држати Јапан?) — Одговорио је: Да је обавештен о свима формулисаним захтевима од стране Јапана, што се Кине тиче, али да влада не може сада дати никаквог обавештења о томе а гласови растурени по овој ствари веома су претерани.

Са мора

ЛОНДОН, 20. фебруара.

„Дели Телеграф“ јавља, да је један енглески брод, натоварен зејтином, био нападнут између Јармута и Супеленда, од једног непријатељског аероплана, који је бацио три бомбе с мале висине, ну вештим маневровањем брод је успео да избегне овај напад непријатељев.

Буна у Сингапури

ПARIЗ, 20. фебруара.

Из Лондона јављају, да је у лордовској кући Лорд Креи изјавио да буна у Сингапури нема никакве везе са светим ратом. Не треба заборавити да је већи део побуњеника, не само постао лојалан већ да је помагао и влада да васпостави ред. Ова буна има апсолутно локални карактер, она је потекла из свађе људи једног пука, о коме је реч и није имала никаква односа са питањима расе и религије.

Освануло је давно мајско јутро. Сунце је тек излазило, када се Павле лаганим корацима упутио к' башти, у намери да на своме омиљеном месту, под једним багремом на једној плетеној столици, удише даван изјски ваздух.

Улазећи у башту застаде пред једним стаблом дивних ружа, са којих одкиде једно за другим неколико комада, састави их у једно, па се затим полако врати у ходник и застаде пред вратима своје сестре Маре. Лагано као неки лопов, постепено ритички-ваше браву. Брата се отворише, његов поглед заустави се на постељи у којој мирним и дубоким сном спаваше његова сестра Мира. Њена лепа глава усквирена бујном плавом носом, лежаше на узглавнику и правише утисак милостивог заспалог анђела. Павле полако и на прстима приђе и

испушен осећајима братске божанствене љубави, положи миришљаве руже пород самог лица своје миле сестре.

Мира је и даље спавала и можда слатко сањала анђелске навине снове, а Павле се нечујно из собе опет натраг у башту упути, сав сретан и блажен, што је своју сестру цвећем поздравио.

Кад је стигао у башту седе на своју столицу и удишући свеж ваздух поче размишљати; о чему?

Мисли његове није могао да среди у души својој осећао је неко блаженство, али у исто време и леки страх. — Овај страх, који и сам, незна од куда је долазио, инстиктивно дигао га је са столице и положио га на колена, а са његових усана зучу се излив његове душе у тихим речима: „О, милостиви Боже, љубљени оче мој у тебе верујем, тебе у срцу свом но-

сим, и једино у твоју велику милост надам се. Ослободи ме страха за мојом милом сестром, и усади у срцу моме, у души мојој наду, да ће моја сестра у животу срећна бити. — О, Боже, милостиви Боже, услиша молитву и жељу моју!! За овим се полако диже и осећајући се у својој души лак, упути се натраг у кућу.

Ступајући у свој кабинет, Павле је осећао у својој души, неку радосну наду и душевно весело расположење, и погледа на часовник, који је у том моменту, показивао време да је већ шест часова прошло; и већ пружа руку да притисне на звонце, али се тргне. Не! Нећу да звоним, нећу да пробудим Миру, ах, тако ми се пије кафа, и лаганим корацима упути се из свога кабинета у трпезарију, а затим у кухињу, где се Дада у распремању и у свом домаћем послу налозила.

Малева се окрену и кад спази Павла, њено двброћудно лице, доби благ и радостан израз. Добро јутро Павле, хоћеш ми да ти донесем кафу? Ја само чекам на твој позив. Да. Драга Дадо, једва чекам да кафу попијем, донеси ми је у мој кабинет.

Павле је седео поред отвореног прозора, за једним малим округлим столом на коме су поред неколико књига и новина, биле разбацане цигарете. Очекујући на кафу он је размишљао о своме душевном расположењу, воје му је тога јутра, било некако друкчије, некако одвојено од расположења, које је до сада имао.

Његове школске године провео је у студирању филозовских наука, и све теорије које је проучио, противиле су се оним осећајима његове душе, који су му се и без његове воље намесале. Што никада

до сада није чинио и није мислио, то је сад почео одвајати његовог душевног човека, од његовог телесног човека.

Масли у њему низале се лагано и логично. Испитивао је самога себе и нашао је, да се у њему самоме концентрисао, живот целе васионе, и лагано, али интезивно срећивао је у својој глави мислени материјал, о којем ће имати да одели то размишља.

— Наставиће се —

САНДУКА МРТВАЧКИХ

има готових свију сорти код

ТИШЛЕРА РАКЕ

Балканска улица бр. 49. (Краљева павара) код „ЗЛАТНОГ КРСТА“

У БЕОГРАДУ

КЪЕРИ ГРЕХА И ПОРОКА

Први корак у порок (43)

Из греха у порок

— Млади Николић, лекар, налази Невенку, своју сјару познаницу са корза у јадном стању. — Из сажалења раћа се љубав. — Порухени идеали! — Ђајасирофа. — Грех се за грехом ваља. —

Али тада ми је увек падао на ум Спаситељ, који је иако Божји син претрпео још више јер живот је борба. Наоружан знањем ја сам ушао у народ, зашао сам међу невластнике да им будем телесни светитељ. На том путу сретао сам беду и јад. Али никада не овакву беду, као што је ваша.

Познавао сам вас и немало се зачудио кад сам вас једног дана, управо једне ноћи нашао у оваквом стању. Ја сам увек држао да су моје патње биле велике. Међутим, гледајући вас ја сам видео да их има који трпе и горе од мене. И тада не знам ни сам како се десило пресокрет. Ја сам и сувише далеко од тога да кажем да је то љубав. Не, то је нешто узвишеније, нешто трајније, нешто што нема краја, што се не да сагледати, што иде у бесконачност. Осетио сам да се у моме досадашњем животу провукао један комад, који ће ме пратити целог живота. Госпођице, ја нисам никада љубио, ја не знам шта је. У своме животу сам волео, али само мајку и књигу. Међутим, ово што осећам према вама то није та љубав, ово је нешто мени непознато. Ја осећам потребу да сте у мојој близини, јер кад нисам код вас ја, онда су ту моје мисли.

Госпођице, ја вас молим не узимајте ово тек овако, не мислите да су све ове моје речи једино излив једног заљубљеног дерлета. Не, ја не знам да ли је ово што осећам љубав, али ако јесте онда госпођице, ја... ја... и ту млади

лекар спусти сасвим глас — ја вас онда љубим. Ја осећам да не могу без вас. У вашим је рукама да ме учините срећним. У вашој ј моћи, до вас стоји да збришете једним потезом ваше руке мрљу коју вам је овај неваљалац нанео! — Млади је лекар стајао пред Невенком и очекивао њен одговор. Невенка је ћутала. И у соби завлада гробна тишина!

Окуражен овим млади лекар, страхујући да му не отму биће, које лудо воли, настави: Госпођице, пословица вели, ћутање је знак одобравања!

— Не, не господине — упаде му у реч живо Невенка. Ја се не слажем са вама, ја не одобравам. Ја, ево, кажем: Не! —

Лекар је био запањен. Није знао шта да помисли. Овако енергично одбијање, њега је просто забезекнуло.

Николић је изгледао скрушен и Невенка видећи га у оваквом положају приђе му, узе га испод руке и посади га на столицу.

— Господине — рече затим, пошто је села на своју болесничку постељу — ја видим да су моје речи произвеле на вас јак утисак. О господине да знате како вас жалим, како вас волим, како вас необично ценим. Знам да ћете ме запитати, па кад је све тако, што ме онда одбијате. Да вам објасним. Ви сте мени отворили своје срце, поверили сте ми тајну, допустите да и ја вама поверим оно што ме тишти. Да вам поверим оно што ме боли, што ме убија. Кад будете све чули, ви ћете онда појмити мој пољубај, стање и разлоге који ме руководе да не примим вашу руку! — Невенка застаде; Николић ју је пажљиво посматрао и очекивао је са крајњом запеташћу да чује то што не да Невенци да му пружи

руку. Пошто је прибрала мисли, са дубоким уздахом Невенка поче:

Ратна пошта

Мој син Милан Трајковић, војник 2 чете 4 бат. 6 прекобројног пука 1 позива, није ми се јавио већ два месеца, а чуо сам, да је као болестав пренет у болницу.

Учтиво молим све болничке управе, као и Миланове ратне другове, да ме известе ако би што о њему знали, на адресу Јован Трајковић, улица Јована Илића бр. 14. — Београд, где ће добити пристојну награду.

Умољава се сваки снај који ма шта зна о Драгомиру С. Максимовићу редову 3 чете 4 бат. 19. пеш. пука 1 позива нар. војске.

Именовани је лежао у првој половини месеца новембра прошле године у ваљевској болници од тифуса.

Адреса: Војислав Максимовић арт. потпоручник 7 батерије шумадског арт. пука „Танаска Рајића“.

Мој брат Вукашин Ж. Јаншевић, обућар из Београда, редов 1 чете 1 бат. 7 п. пука дунавске дивизије 1 позива остао је као болесник у 6 резервној болници у 4 одељењу у Ваљеву до 28 јануара т. г.

Од тог доба Вукашин је нестало из болнице, и ако му је био припремљен отпуст на тронедељно боловање код куће.

Ко буде што о њему знао, молим вајкороније да ме известе на адресу: Свет. Ж. Јаншевић, чиновник Главалева ул. бр. 24. Београд.

Мој брат Божидар Гератовић трг. помоћник у радњи Михаила Р. Живковића, Београд није се јавио има већ три месеца. Молим свакога, који ма шта зна о њему да јави на адресу: Драгољуб Гератовић — Клокот ср. гилански окр. косовски.

Учтиво молим сваког ко би што знао о Михајлу Димитријевићу, гимназисту из Краљева — комити — који је нестало при заузећу Београда, да јави Мирославу Вуковићу из Краљева који ће му бити вечно благодаран.

КОЖАРСКА РАДЊА

Ј. Марјановића и Синова

ОТВОРЕНА ЈЕ СВАКОГ ДАНА

Иста радња има на стоваришту свих врста кожа у довољној количини за обућаре.

48

5-6

П р а в и

Најфинији

Француски коњак

НАБАВЉЕН НЕПОСРЕДНО ИЗ КЊАКА (ФРАНЦУСКИХ)

1 литар стаје 10.— дин.
7 деци флаша 8.— „

Књижара Коете В. Илића

преко пута Новог Двора

62

4-10

Пажња опанчарима — лиферантима

приликом садашње лиферације опанака за државу, да имамо велику количину говеђих кожа, усольених, пребачених и разапетих у свима тежинама и то у стовариштима:

- У Београду магацин Југовића улица — усольених и разапетих
- „ Младеновцу магацин код Станице — усольених
- „ Крагујевцу магацин г. Уроша Симића — усольених, пребачених и разапетих а и свињских.
- „ Јагодину магацин на пијаци — усольених.
- „ Крушевцу магац преко од „Такова“ — усольених и разапетих.
- „ Нишу магацин г. Димитрија Агоре — пребачених.
- „ Свилајнцу магацин на Пијаци — разапетих.
- „ Краљеву магацин г. Буњака — разапетих.

ЦЕНЕ СУ УМЕРЕНЕ.

КОЖАРСКА ТРГОВИНА
МИГРИЋ, НОВАКОВИЋ И СТЕФАНОВИЋ

13-15

Црвени Крст

моли за поклове: новаца, душека, гаћа, чарапа, сламарица, кошуља, јоргана, јастука, поњава, вилима, шареница, пешкира, марама, назу, вица, опанака, ципела, пауча, навула и посућа.

СПЕДИТЕРСКА И КОМИСИОНЕРСКА РАДЊА

КАЛЧИЋ И ВОЈИНОВИЋ

СКОПЉЕ—ЋЕВЂЕЛИЈА

Извештава своје поштоване муштерије да њихова радња и даље врши ЦАРИНСКЕ ПОСЛОВЕ како увозне тако и извозне при царинарницама СКОПЉАНСКОЈ и ЋЕВЂЕЛИЈСКОЈ и ако су шефови радње у рату.

Адреса за телеграм: КАЛЧИЋ ВОЈИНОВИЋ, Скопље Ћевђелија.

10-15